

<http://doi.org/10.22282/ojrs.2022.92>

BİREYLERİN SPORTİF REKREASYONEL AKTİVİTELERE İLİŞKİN SAĞLIK İNANCI VE SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Yunus Emre ÇİNGÖZ¹, Tolga ALTUĞ², Cüneyt ŞENSOY³, Murat TURAN⁴,
Mehmet YÖNAL⁵, Hazal AKIN⁶

¹Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,
yunuscingoz25@gmail.com, Orcid No: 0000-0002-5702-3997

²İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Antalya
altugsancaktaroglu@gmail.com, Orcid No 0000-0001-6318-0107

³Gazi Üniversitesi, Ankara
cuneytsensoy@yahoo.com, Orcid No: 0000-0003-1864-6021

⁴Erzurum Teknik Üniversitesi, Erzurum
muratturan@erzurum.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-3865-7134

⁵Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
mehmetyonal@bayburt.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-1789-6320

⁶Gazi Üniversitesi, Ankara
hazalpilates@gmail.com, Orcid No: 0000-0003-1925-2112

ÖZET

Çalışmanın amacı bireylerin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inancı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının araştırılmasıdır. Araştırma uzaktan eğitim yoluyla egzersiz yapan toplam 272 katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların kişisel bilgilerini toplamak amacıyla; yaş, eğitim durumu, aylık gelir seviyeniz, sigara kullanıyor musunuz, alkol kullanıyor musunuz, rekreasyon aktivitelere katılma türü, haftalık spor yapma günü, aktivite sırasında yorulma şiddeti, serbest zaman etkinliklerine katılma nedeni gibi değişkenleri belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan sorular ve 5 alt boyuttan ve 21 sorudan oluşan Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnanç Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler elektronik ortama aktarılarak SPSS 22.0

istatistik yazılımını kullanılmış olup çeşitli istatistik analizlerine tabi tutulmuştur. Yapılan bu analizler; katılımcıların sosyo-demografik durumlarının belirlenmesi amacıyla frekans Analizi uygulanmış, ölçeklerin normal dağılım gösterip göstermediklerini tespit etmek için çarpıklık ve basıklık serbest zaman etkinliklerine katılma nedeni gibi soruları ise One-Way (Anova); testi uygulanmıştır. Çalışmada anlamlılık düzeyi ($p<0.05$) olarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak elde edilen bulgulara göre, katılımcıların alkol kullanıyor musunuz değişkenine ile sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; fiziksel yarar ve öz etkililik alt boyutlarında anlamlı farka rastlanmış olup, evet diyen katılımcılar lehine anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyonel aktivite, Sağlık inancı, Sağlıklı yaşam

<http://doi.org/10.22282/ojrs.2022.92>

Investigation of Individuals Health Beliefs and Healthy Lifestyle Behaviors Related to Sportive Recreational Activities

Yunus Emre ÇİNGÖZ¹, Tolga ALTUĞ², Cüneyt ŞENSOY³, Murat TURAN⁴,

Mehmet YÖNAL⁵, Hazal AKIN⁶

¹Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,
yunuscingoz25@gmail.com, Orcid No: 0000-0002-5702-3997

²İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Antalya
altugsancaktaroglu@gmail.com, Orcid No 0000-0001-6318-0107

³Gazi Üniversitesi, Ankara
cuneytsensoy@yahoo.com, Orcid No: 0000-0003-1864-6021

⁴Erzurum Teknik Üniversitesi, Erzurum
muratturan@erzurum.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-3865-7134

⁵Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
mehmetyonal@bayburt.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-1789-6320

⁶Gazi Üniversitesi, Ankara
hazalpilates@gmail.com, Orcid No: 0000-0003-1925-2112

Abstract

The aim of the study is to investigate the health beliefs and healthy lifestyle behaviors of individuals regarding sportive recreational activities. The research consists of a total of 272 participants who exercise through distance education. In order to collect the personal information of the participants; Questions prepared by the researcher in order to determine variables such as age, education level, monthly income level, do you smoke, do you drink alcohol, type of participation in recreational activities, weekly sports days, fatigue severity during activity, reason for participating in leisure activities, and The Health Belief Scale on Sports and Recreational Activities consisting of 5 sub-dimensions and 21 questions was used. The obtained data were transferred to electronic environment and SPSS 22.0 statistical software

was used and subjected to various statistical analyzes. Frequency analysis was used to determine the socio-demographic status of the participants, the skewness and kurtosis test to determine whether the scales showed a normal distribution, and the One-Way (Anova) test was used for questions such as the reason for participating in leisure time activities. The level of significance in the study was evaluated as ($p < 0.05$). According to the findings obtained as a result, the participants' "Do you use alcohol?" in the comparison of the variable and health belief sub-dimensions related to sportive recreational activities; There was a significant difference in physical utility and self-efficacy sub-dimensions, and there were significant differences in favor of the participants who said "yes".

Key Words: Recreational activity, Health belief, Healthy life

GİRİŞ

Günümüze kadar birçok medeniyet tarafından çeşitli katkılar sağlanarak ortaya çıkan rekreasyon faaliyetleri, yaşam boyunca süregelen bedensel olarak yorgunluk ve halsizlikten kurtularak daha dinç ve zinde olmanın en iyi yolunun öncelikli olarak insanların manevi olarak huzura kavuşmasının uygun olabileceğine inanç sağlayarak oluşmuştur. İleriki dönemlerdeyse, yaşlılık dönemini dinç ve aktif şekilde geçirme, sezonluk yâda hafta sonunu tatil yaparak değerlendirme olarak ortaya çıkan serbest zamanların eğlencinlen aktivitelerine katılma durumu olarak ortaya çıkmıştır. Boş zamanların artış göstermesiyle birlikte bireylerin daha iyi yaşam standartlarına sahip olması, rekreatif aktivitelere çok daha değer vermesi oldukça önem arz etmektedir (Kurar ve Baltacı 2014). Sportif faaliyetlere yönelik uygulama kabiliyeti ile birlikte antrenörlerin fizyolojik, zihinsel ve fiziksel gelişim düzeylerinde önemli bir yapıya sahip olması için gelişen teknolojik imkanlara yüksek düzeyde sahip olmalıdır. (Gök ve Okan, 2020).

Toplumda yaşayan bireylerin yaşam kalitesi toplum içinde sağlanan olanaklara paralel olarak artış göstermektedir. Bir toplumda sağlık okuryazarlığı düzeyi çok önemlidir Çünkü var olanın daha etkin kullanımı Sınırlı sağlık fırsatları düzeyine bağlıdır sağlık okuryazarlığına sahip toplumlarda daha fazla fiziksel aktiviteye yönelmeyle ilişkilidir (Ugur ve Guder, 2021). Günümüz dünyasında hareketsiz hayat tutumunun sayısız negatif etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Covid 19 pandemi sürecinde de spor merkezleri izolasyon ve karantine tedbirleri kapsamında faaliyetlerine ara vermek, birçoğu da yaşanan ekonomik zorluklar neticesinde kapanma durumuyla yüzyüze kalmışlardır. Salgın sürecinde spor merkezlerinin kapanması, salgın tedbirleri kapsamında bireylerde fiziksel durağanlık sürecinin yaşanmasına sebep olmuştur (Çakır, 2020; Şahin ve Gönen, 2020;). Yetersiz fiziksel aktivite bireylerin yaşam kalitesini düşürerek birçok hastalığın ve sağlık problemlerinin oluşmasına sebebiyet vermektedir (Erbaş, 2020). Kişilerde yaşanan Fiziksel durağanlık ve sedanter hayat tarzı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından küresel ölüm nedenleri bağlamında önemli risk faktörleri sıralamasında da 4. sırada yer almaktadır (Kul ve ark, 2021).

Rekreasyon faaliyetleri toplumda yaşayan bireylerin daha aktif ve anlamlı yaşam biçimi olarak çeşitli imkânlar sunan bir araçtır. Bireysel olarak gelişim ve ilerleme sağlamak bireylerin yaşam şartlarına ayak uydurmada serbest zaman faaliyetlerinin önemini ortaya çıkarmıştır. Serbest zamanın önem düzeyi çeşitli araştırmacı tarafından rapor edilerek serbest

zaman kavramının önemini ortaya çıkarmıştır (Ramazanoğlu ve ark, 2004). Sağlığın korunması veya geliştirilmesi için birçok yöntem vardır. Hiç kuşkusuz bu yöntemlerin araya geldiği durum sportif faaliyetler ve rekreatif egzersizlerdir (Gümüş, Alay, Karakılıç, 2017).

Günümüz toplumunda kentleşme ve teknolojik nedenlerden kaynaklı olarak beden gücü ile birim iş sayısında azalmalar meydana gelmiştir. Bu nedenle insanların serbest zaman oranlarında herhangi bir artış görülmesi de fiziksel aktivite oranlarındaki düşüş eğilimlerinin sağlık açısından olumsuz etkileri toplum açısından oldukça önem arz etmektedir (Ding, Rogers, van der Ploeg, Stamatakis ve Bauman, 2015).

Serbest zamanlarda yapılan fiziksel aktiviteler, sosyoekonomik durumlar ve şehirlerdeki alt yapı hizmetleri ile bireylerin beslenme alışkanlıkları ilişkilidir. Boy, vücut ağırlığı, cinsiyet gibi faktörler ve spor aktivitesine katılım düzeylerini etkileyebilir (Erkılıç ve Şenel, 2019).

Düzenli egzersiz yapmayı seçen ergenler ve yetişkinler, diğer olumlu sağlık alışkanlıklarını da benimsemiştir. Örneğin daha az sigara içmek veya daha sağlıklı beslenme alışkanlıkları oldukça etkilidir (Üstün ve ark, 2020).

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre (WHO) sosyal, ekonomik, fiziksel çevre ve bireysel özellikler ve davranışlar sağlığın ana belirleyicileri arasındadır (WHO, 2011). Üzerindeki olumlu etkileri nedeniyle fiziksel sağlık çok önemlidir. Fiziksel, zihinsel ve ruhsal iyilik hali Herhangi bir kas hareketi de dâhil olmak üzere fiziksel aktivite kalori yakılmasına neden olur. (WHO, 2017). Fiziksel aktivite eksikliği dünya çapındaki ölümlerin %6'sını oluştururken, önceki yıllarda yapılan çalışmalarda bu oran %9 olarak bildirilmiştir. 21. yüzyılın en büyük halk sağlığı sorunlarından birisi de ölüm için dördüncü risk faktörü olarak görülüyor Dahası, Dünyadaki yetişkinlerin %31'i fiziksel olarak aktif değil ve yaklaşık Her yıl 3,2 milyon ölüm fiziksel aktivite eksikliğinden kaynaklanmaktadır (Faude ve ark, 2015). Bu bağlamda araştırmamızın amacı, uzaktan eğitim yoluyla spor yapan bireylerin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inancı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2021 yılı içerisinde uzaktan eğitim yoluyla egzersiz yapan kadın katılımcılar oluşturmaktadır. Araştırma uzaktan eğitim yoluyla spor yapan toplam 272 katılımcıdan oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların kişisel bilgilerini toplamak amacıyla; yaş, eğitim durumu, aylık gelir seviyeniz, sigara kullanıyor musunuz, alkol kullanıyor musunuz, rekreasyon aktivitelerine katılma türü, haftalık spor yapma günü, aktivite sırasında yorulma şiddeti, serbest zaman etkinliklerine katılma nedeni gibi değişkenleri belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan sorulardan oluşturulmuştur.

Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnanç Ölçeği: Ertüzün ve arkadaşları (2013) tarafından geliştirilen Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnanç Ölçeği (SRAİSİÖ) 5 alt boyuttan ve 21 sorudan oluşan likert tip bir ölçek olup, iç tutarlılık katsayısı tüm maddeler için, 88'dir. Çalışmamızdan elde edilen tüm ölçek için cronbach alfa değeri: 89 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler elektronik ortama aktarılarak SPSS v22.0 istatistik yazılımını kullanılmış olup çeşitli istatistik analizlerine tabi tutulmuştur. Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnanç düzeylerinin belirlenmesinde betimleyici istatistik bağımsız gruplarda; sigara kullanıyor musunuz, alkol kullanıyor musunuz, rekreasyon atkvitelere katılma türü, haftalık spor yapma günü gibi sorularına t-testi, i tek yönlü varyans analizi testi yapılmış olup; eğitim durumu, yaş, aylık gelir seviyesi, aktivite sırasında yorulma şiddeti, serbest zaman etkinliklerine katılma nedeni gibi soruları ise One-Way (Anova); testi uygulanmıştır. Çalışmada anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

Yaş	(N)	(%)
25-30 yaş	31	11,4

31-36 yaş	56	20,6
37-42 yaş	95	34,9
43 yaş ve üzeri	90	33,1
Eğitim Durumu	(N)	(%)
Lise	6	2,2
Lisans	126	46,3
Lisans Üstü	140	51,5
Aylık Gelir Seviyeniz	(N)	(%)
Az	8	2,9
Orta	99	36,4
İyi	155	57,0
Çok iyi	10	3,7
Sigara Kullanıyor musunuz?	(N)	(%)
Evet	47	17,3
Hayır	225	82,7
Alkol Kullanıyor musunuz?	(N)	(%)
Evet	91	33,5
Hayır	181	66,5
Rekreasyon Aktivitelere Katılma Türü	(N)	(%)
Bireysel	177	65,1
Grup	95	34,9
Haftalık Spor Yapma Günü	(N)	(%)
1-3 gün	171	62,9
4-6 gün	101	37,1
Aktivite Sırasında Yorulma Şiddeti	(N)	(%)
Az Şiddetli	18	6,6
Orta Şiddetli	203	74,6
Çok Şiddetli	51	18,8
Serbest Zaman Etkinliklerine Katılma Nedeni	(N)	(%)
Fiziksel açıdan iyi olmak	166	61,0
Psikolojik açıdan rahatlamak	87	32,0
Sosyalleşmek	19	7,0
Toplam	272	100

Veriler incelendiğinde; Sigara kullanıyor musunuz değişkenine bakıldığında evet diyen 47 (%17,3) kişi iken, hayır diyen 225 (%82,7) kişidir. Alkol kullanıyor musunuz değişkenine bakıldığında evet diyen 91 (%33,5) kişi iken, hayır diyen 181 (%66,5) kişidir. Rekreasyon

aktivitelerine katılma türü değişkenine bakıldığında bireysel olarak katılan 171 (% 62,9) kişi iken, grup olarak katılan 95 (%34,9) kişidir. Haftalık spor yapma değişkenine bakıldığında 1-3 gün spor yapan kişi sayısı 171 (%62,9) kişi iken, 4-6 gün spor yapan kişi sayısı ise 101 (%37,1) kişidir. Aktivite sırasında yorulma şiddeti değişkenine bakıldığında en fazla katılım orta şiddetli 203 (%74,6) kişidir. Serbest zaman etkinliklerine katılma nedeni değişkenine bakıldığında en yüksek katılım 166 (%61,0) kişi olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Katılımcıların Sportif Rekreatyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnanç Ölçeği Alt Boyutlarının Normallik Dağılım Testi (Skewness- Kurtosis)

Ölçek	Alt Boyut	N	Skewness		Kurtosis	
			Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	272	-1,067	,148	-1,413	,294
	Algılanan Engeller	272	-,713	,148	,343	,294
	Fiziksel Yarar	272	-1,580	,148	1,788	,294
	Psikososyal Yarar	272	-,986	,148	,396	,294
	Öz Etkililik	272	-,182	,148	,074	,294
	Toplam	272	-,854	,148	,136	,294

Tablo 2 incelendiğinde sportif rekreatyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının normallik dağılım durumlarına bakıldığı zaman basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Sportif Rekreatyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Sigara Kullanıyor Musunuz? Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent - Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Sigara Kullanıyor musunuz?		N	X	Ss	t	p
		Evet	Hayır					
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	Evet		47	4,70	,558		
		Hayır		225	4,67	,501	,324	,764
	Algılanan Engeller	Evet		47	3,85	,977		
		Hayır		225	3,87	,928	-,133	,898
	Fiziksel Yarar	Evet		47	4,72	,427		
		Hayır		225	4,72	,452	,047	,961
	Psikososyal Yarar	Evet		47	4,38	,746		
		Hayır		225	4,34	,664	-,013	,990
	Öz Etkililik	Evet		47	3,26	1,072		
		Hayır		225	3,28	,824	-,116	,922

	Evet	47	4,42	,714		
Toplam	Hayır	225	4,47	,612	-,494	657

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların sigara kullanıyor musunuz değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 4. Katılımcıların Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Alkol Kullanıyor Musunuz? Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent - Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Alkol Kullanıyor musunuz?		N	X	Ss	t	p
		Evet	Hayır					
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	Evet	Hayır	91	4,71	,483	,781	,423
	Algılanan Engeller	Evet	Hayır	91	3,93	,891	,830	,397
	Fiziksel Yarar	Evet	Hayır	91	4,83	,357	3,039	,001*
	Psikososyal Yarar	Evet	Hayır	91	4,41	,643	,480	,623
	Öz Etkililik	Evet	Hayır	91	3,43	,912	2,166	,037*
	Toplam	Evet	Hayır	91	4,54	,619	1,535	124
				181	4,42	,633		

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların alkol kullanıyor musunuz değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; fiziksel yarar ve öz etkililik alt boyutların da anlamlı farka rastlanmış olup, evet diyen katılımcılar lehine anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür.

Tablo 5. Katılımcıların Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Rekreasyon Aktivitelere Katılma Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent - Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Rekreasyon Aktivitelere Katılma Türü		N	X	Ss	t	p
		Bireysel	Grup					
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	Bireysel	Grup	177	4,67	,492	-,096	,926
	Algılanan Engeller	Bireysel	Grup	177	3,88	,934	,465	,643
	Fiziksel Yarar	Bireysel	Grup	177	4,73	,429	,555	,592
				95	4,70	,480		

Psikososyal Yarar	Bireysel	177	4,35	,657	-1,032	,315
	Grup	95	4,44	,714		
Öz Etkililik	Bireysel	177	3,24	,862	-,943	,350
	Grup	95	3,34	,884		
Toplam	Bireysel	177	4,46	,603	-,130	,901
	Grup	95	4,47	,681		

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların rekreasyon aktivitelerine katılma türü değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 6. Katılımcıların Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Haftalık Spor Yapma Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent - Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Haftalık Spor Yapma	N	X	Ss	t	p
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	1-3 gün	171	4,67	,507	-,198	,845
		4-6 gün	101	4,68	,518		
	Algılanan Engeller	1-3 gün	171	3,85	,947	-,183	,854
		4-6 gün	101	3,88	,919		
	Fiziksel Yarar	1-3 gün	171	4,69	,448	-1,326	,186
		4-6 gün	101	4,76	,444		
	Psikososyal Yarar	1-3 gün	171	4,36	,706	-,591	,543
		4-6 gün	101	4,41	,628		
	Öz Etkililik	1-3 gün	171	3,27	,815	-,184	,860
		4-6 gün	101	3,29	,959		

	1-3 gün	171	4,45	,625		
	4-6 gün	101	4,48	,642		
Toplam					-,366	,717

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların haftalık spor yapma değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 7. Katılımcıların Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Eğitim Durumu	N	X	Ss	f	p	Anlamlı Fark	
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	(a) Lise	6	4,91	,204	,775	,462	-	
		(b) Lisans	126	4,65	,542				
		(c) Lisansüstü	140	4,68	,488				
		(a) Lise	6	4,33	,516	,767	,465	-	
		(b) Lisans	126	3,84	,930				
		(c) Lisansüstü	140	3,86	,953				
		Algılanan Engeller	(a) Lise	6	4,75	,418	,400	,671	-
			(b) Lisans	126	4,69	,473			
			(c) Lisansüstü	140	4,74	,426			
	Fiziksel Yarar	(a) Lise	6	4,50	,447	,130	,879	-	
		(b) Lisans	126	4,36	,729				
		(c) Lisansüstü	140	4,39	,639				
	Psikososyal Yarar	(a) Lise	6	3,50	,547	1,314	,270	-	
		(b) Lisans	126	3,19	,922				
		(c) Lisansüstü	140	3,35	,828				
	Öz Etkililik	(a) Lise	6	4,66	,516	,832	,436	-	
		(b) Lisans	126	4,42	,661				
		(c) Lisansüstü	140	4,50	,605				
Toplam	(a) Lise	6	4,66	,516	,832	,436	-		
	(b) Lisans	126	4,42	,661					
	(c) Lisansüstü	140	4,50	,605					

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların eğitim durumu değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 8. Katılımcıların Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Aylık Gelir Seviyesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Aylık Gelir Seviyesi	N	X	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	(a) Az	8	4,75	,534	,128	,943	-
		(b) Orta	99	4,68	,546			
		(c) İyi	155	4,67	,494			
		(d) Çok iyi	10	4,75	,424			
	Algılanan Engeller	(a) Az	8	3,75	1,164	,658	,578	-
		(b) Orta	99	3,78	,950			
		(c) İyi	155	3,93	,872			
		(d) Çok iyi	10	3,70	1,494			
	Fiziksel Yarar	(a) Az	8	4,75	,534	,931	,426	-
		(b) Orta	99	4,68	,487			
		(c) İyi	155	4,75	,408			
		(d) Çok iyi	10	4,55	,550			
	Psikososyal Yarar	(a) Az	8	4,31	,961	,293	,830	-
		(b) Orta	99	4,43	,664			
		(c) İyi	155	4,35	,668			
		(d) Çok iyi	10	4,35	,783			
	Öz Etkililik	(a) Az	8	3,43	,863	,439	,725	-
		(b) Orta	99	3,24	,881			
		(c) İyi	155	3,30	,855			
		(d) Çok iyi	10	3,05	1,065			
Toplam	(a) Az	8	4,50	,925	,031	,992	-	
	(b) Orta	99	4,47	,628				
	(c) İyi	155	4,45	,616				
	(d) Çok iyi	10	4,50	,707				

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların aylık gelir seviyesi değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamının da ve toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 9. Katılımcıların Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Aktivite Sırasında Yorulma Şiddeti Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Aktivite Sırasında Yorulma Şiddeti	N	X	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	(a) Çok Şiddetli	51	4,61	,534	,497	,609	-
		(b) Orta Şiddetli	203	4,69	,500			
		(c) Az Şiddetli	18	4,72	,574			
	Algılanan Engeller	(a) Çok Şiddetli	51	3,88	,816	,091	,913	-
		(b) Orta Şiddetli	203	3,87	,940			
		(c) Az Şiddetli	18	3,77	1,215			
	Fiziksel Yarar	(a) Çok Şiddetli	51	4,65	,504	,643	,526	-
		(b) Orta Şiddetli	203	4,73	,440			
		(c) Az Şiddetli	18	4,72	,352			

Psikososyal Yarar	(a) Çok Şiddetli	51	4,24	,709	1,472	,231	-
	(b) Orta Şiddetli	203	4,42	,669			
	(c) Az Şiddetli	18	4,33	,664			
Öz Etkililik	(a) Çok Şiddetli	51	3,30	,781	2,037	,132	-
	(b) Orta Şiddetli	203	3,23	,891			
	(c) Az Şiddetli	18	3,66	,804			
Toplam	(a) Çok Şiddetli	51	4,27	,634	3,350	,037*	B>A
	(b) Orta Şiddetli	203	4,52	,623			
	(c) Az Şiddetli	18	4,38	,607			

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların aktivite sırasında yorulma şiddeti değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamışken, toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Tablo 10. Katılımcıların Serbest Zaman Etkinliklerine Katılma Nedenine İlişkin Sağlık İnançlarının Alt Boyut Ortalamalarının Aktivite Sırasında Yorulma Şiddeti Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Serbest Zaman Etkinliklerine Katılma Nedeni					f	p	Anlam lı Fark
		N	X	Ss					
Sağlık İnanç Ölçeği	Algılanan Ciddiyet	(a) Fiziksel Açıdan İyi olmak	166	4,69	,494	,459	,632	-	
		(b) Psikolojik Olarak Rahatlamak	87	4,67	,510				
		(c) Sosyalleşmek	19	4,57	,651				
	Algılanan Engeller	(a) Fiziksel Açıdan İyi olmak	166	3,95	,876	2,656	,072	-	
		(b) Psikolojik Olarak Rahatlamak	87	3,67	1,028				
		(c) Sosyalleşmek	19	3,94	,911				
	Fiziksel Yarar	(a) Fiziksel Açıdan İyi olmak	166	4,72	,432	,677	,509	-	
		(b) Psikolojik Olarak Rahatlamak	87	4,72	,443				
		(c) Sosyalleşmek	19	4,60	,591				
	Psikososyal Yarar	(a) Fiziksel Açıdan İyi olmak	166	4,39	,664	,668	,513	-	
		(b) Psikolojik Olarak Rahatlamak	87	4,39	,682				
		(c) Sosyalleşmek	19	4,21	,787				

Öz Etkililik	(a) Fiziksel Açıdan İyi olmak	166	3,34	,848			
	(b) Psikolojik Olarak Rahatlamak	87	3,14	,931	1,468	,232	–
	(c) Sosyalleşmek	19	3,28	,732			
Toplam	(a) Fiziksel Açıdan İyi olmak	166	4,51	,590			
	(b) Psikolojik Olarak Rahatlamak	87	4,41	,674	2,283	,279	–
	(c) Sosyalleşmek	19	4,31	,749			

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların serbest zaman etkinliklerine katılma nedeni değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, bireylerin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inancı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, katılımcıların alkol kullanıyor musunuz değişkenine ile sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; fiziksel yarar ve öz etkililik alt boyutlarında anlamlı farka rastlanmış olup, evet diyen katılımcılar lehine anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde sportif rekreasyonel aktiviteler (SRA) ile öz yeterlilik arasında korelasyon olduğunu bildiren çalışmalarla karşılaşılmaktadır. Üstün ve ark. (2020), katılımcıların SRA ile ilgili sağlık inançları, öz-yeterlik alt ölçeğinde spor yapan üniversite öğrencileri lehine anlamlı şekilde farklılaştığını bildirmiştir. Kayhan ve Üstün (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, SRA'nın kronik hastalıkların tedavisinde yararlı olduğuna inanan bireyler, SRA'ya ilişkin sağlık inançlarında daha yüksek öz-yeterlik gösterdikleri bildirilmiştir. Beville ve ark. (2014), (18), kız üniversite öğrencileri için öz yeterliliğin SRA ile anlamlı şekilde ilişkili olduğunu bildirmiştir. Benzer şekilde Orsega-Smith ve ark. (2007), algılanan fiziksel yeteneğin öz-yeterlik alanının yaşlı yetişkinler için SRA ile önemli ölçüde ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Yine katılımcıların yaş değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; öz etkililik alt boyutunda anlamlı farka rastlanmış olup, 37-42 yaş arası katılımcıların 43 yaş ve üzeri katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları bulunmuştur.

Ertüzün (2013), kadınlar üzerine yapmış olduğu bir çalışmada, algılanan engeller ve psikososyal yarar alt boyutlarının katılımcıların yaşları ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde pozitif ilişkiye sahip olduğunu bildirmiştir. Ek olarak, Öktem ve Arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmada ise kadınların erkeklere oranla boş zaman etkinliklerine katılmada arkadaş eksikliğini engel olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öktem (2020) tarafından yapılmış bir çalışmada erkeklerin rekreasyon etkinliklerine yönelik sosyal fayda düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek çıktığı öne sürülmektedir.

Karagüzel (2019), yapmış olduğu çalışmada katılımcıların yaş değişkeni ile Sportif Rekreasyonel Aktivitelere İlişkin Sağlık İnanç Ölçeği' nin alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların aktivite sırasında yorulma şiddeti değişkenine ilişkin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inanç alt boyutlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamışken, toplam puanda anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Aktivite sırasında orta şiddette hissedilen yorulmanın yüksek şiddette hissedilen yorulmaya göre anlamlı düzeyde yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Veriler incelendiğinde algılanan ciddiyet alt boyutu ile algılanan engeller alt boyutu, fiziksel yarar alt boyutu ve psikososyal yarar alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Algılanan engeller alt boyutu, fiziksel yarar ve psikososyal yarar alt boyutları arasında düşük yönde pozitif bir ilişki var iken, öz etkililik alt boyutu arasında negatif yönde düşük bir ilişki tespit edilmiştir.

Fiziksel yarar alt boyutu ve psikososyal yarar alt boyutu ile öz etkililik alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bireylerin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inancı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının incelenmesi amacıyla yapılan mevcut çalışmada, alkol kullanan bireylerin katılım sağladıkları sportif rekreasyonel aktiviteler ile fiziksel yarar ve öz etkililik kavramları arasında pozitif yönde inanca sahip oldukları düşünülmektedir. Alkolün kişilerin yaşantılarına olumsuz yönde etkileri düşünüldüğünde, bu etkilerle mücadele etme noktasında sportif faaliyetlerin önemli bir araç olabileceği algısı geliştirilebilir.

Çalışmanın yaş değişkenine göre elde edilen sonuçlarına baktığımızda, 37-42 yaş grubunda yer alan katılımcıların rekreasyonel sportif etkinliklere katılımlarında diğer yaş gruplarına göre daha etkin inanca sahip oldukları söylenebilir. Bu durum gelecekte daha büyük örneklerle yapılacak çalışmalarda diğer yaş grupları bakımından da detaylı incelenebilir.

Yorulma şiddetine göre tespit edilen sonuçlara bakıldığında, bireylerin katıldıkları sportif aktivitelerde daha çok orta şiddette yorulma ile reaksiyon gösterdikleri söylenebilir. Bu nedenle bu aktivitelerde uygulanan egzersiz şiddeti, aktivitelerin sürdürülebilirliği açısından egzersiz fiziolojisi kapsamında değerlendirilebilir.

Ayrıca algılanan ciddiyet alt boyutu ile algılanan engeller, psiko-sosyal yarar ve fiziksel yarar alt boyutları arasında pozitif yönde tespit edilen ilişki değerlendirildiğinde, bireylerin rekreasyonel sportif aktivitelere göstermiş oldukları önem, karşılaşılabilecek olumsuzlukların üstesinden gelme ve psiko-sosyal ve fiziksel kazanımlar elde etme noktasında avantaj sağlayabileceği öngörülebilir.

Yine fiziksel yarar alt boyutu ile psiko-sosyal yarar ve öz etkililik alt boyutları arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmesi değerlendirildiğinde, bireylerin rekreasyonel sportif aktivitelere katılma sürecinde fiziksel kazanımlarıyla oluşan inançlarının, psiko-sosyal kazanımlarını ve hedeflerine ulaşmaları noktasında kendilerine olan inançlarını destekler mahiyette olduğu söylenebilir.

Sonuç itibarıyla katılımcıların subjektif değerlendirmelerine bağlı olarak ortaya koyduğumuz mevcut çalışmanın sonuçları, bir takım fiziksel ve fiziolojik testler içeren ölçme

araçlarıyla desteklenmesi ile rekreasyonel sportif aktivitelere katılımı ile ilgili daha güvenilir ve geçerli sonuçlar ortaya koymak bakımından faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

- Beville, J. M., Umstatt Meyer, M. R., Usdan, S. L., Turner, L. W., Jackson, J. C., & Lian, B. E. (2014). Gender differences in college leisure time physical activity: application of the theory of planned behavior and integrated behavioral model. *Journal of American College Health*, 62(3), 173-184.
- Çakır, Z. (2020). The effects of the covid-19 pandemic on sports, athletes and trainers during the normalization phase. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 9(3), 45-58.
- Ding, D., Rogers, K., van der Ploeg, H., Stamatakis, E. and Bauman, A.E. (2015). Traditional and emerging lifestyle risk behaviors and all-cause mortality in middle-aged and older adults: Evidence from a large population-based Australian cohort. *PLoS Med.*, 12, e1001917.
- Erbaş, Ü. (2020). The Relationship of Physical Activity Level and Recreation Area. *International Journal of Recreation and Sports Science*, 4(1), 18-27.
- Erkılıç, A. O., & Şenel, Ö. (2019). Determination of relationships between body composition, anaerobic performance and balance in wrestlers. *International Journal of Sport Culture and Science*, 7(4), 1-10.
- Ertüzün, E. (2013). *Kadınların sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inançları*. Doktora tezi. Gazi üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Faude O, Zahner L, Donath L. (2015). Exercise guidelines for health oriented recreational sports. *Ther Umsch*.72(5):327–34, <https://doi.org/10.1024/0040-5930/a000683>.
- Gümüş, H., Alay, Ö. S., Karakılıç, M. (2017). Fiziksel aktivite için park ve rekreasyon alanlarına gelen kullanıcıların mekân seçimini ve fiziksel aktiviteye katılımını etkileyen faktörler. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 31-38.

- Şahin, T., & Gönen, M. (2020). The Perceived Stress Levels During COVID-19 Quarantine Periods and Physical Activity and Exercise. *Ambient Science*, 7.
- Karagüzel, D. (2019). *Bireylerin spora yönelik sağlık inançları ile sportif etkinliklere katılan kadınlara ilişkin görüşleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kayhan, R. F., & Üstün, Ü. D. (2019). Analysis of the Health Beliefs of Physical Education and Sports Teachers Regarding Sportive Recreational Activities. *Journal of Educational Issues*, 5(2), 182-192.
- Kul, M., Türkmen, M., Öktem, T., Şipal, O., Aksoy, Ö. F., & Akova, A. (2021). 12 Haftalık Halter Antrenmanının Sedanter Bireylerin Bazı Parametrelerine Etkisinin İncelenmesi.
- Kurar İ, Baltacı F, 2014. *Rekreasyon ve Animasyon*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Orhan, G. Ö. K., & İlyas, O. K. A. N. Milli Takım Sporcularının Antrenör Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 486-498.
- Orsega-Smith, E. M., Payne, L. L., Mowen, A. J., Ho, C. H., & Godbey, G. C. (2007). The role of social support and self-efficacy in shaping the leisure time physical activity of older adults. *Journal of Leisure research*, 39(4), 705-727.
- Öktem, T. (2020). Investigation of The Benefit Levels of Individuals Participating In Recreation Activities From Recreation Activities They Participate In. *Academic Studies In Sport Sciences – II* (Edt. Özgür Karataş). Gece Kitaplığı: Ankara
- Öktem, T., Genç, Hİ., Öktem, G. & Baykara C. (2016). Cinsiyet değişkenine göre üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt: 2 Sayı:2
- Peker, A. T., & Zengin, S. (2019). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Spor Sağlık İnanç Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (77), 45-56.

Ramazanoğlu, F., Altungöl, O., & Özer, A. (2004). Sportif Açıdan Rekreasyon Etkinliklerinin Deđerlendirmesi. *Fırat Üniversitesi Dođu Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 199-202.

şahin, T., & Gönen, M. (2020). The Perceived Stress Levels During COVID-19 Quarantine Periods and Physical Activity and Exercise. *Ambient Science*, 7.

Uđur, O. A., & Güder, F. (2021). The effects of the health literacy levels of academic staff in sports sciences on the healthy life awareness levels.

Üstün, N. A., Üstün, Ü. D., Işık, U., & Yapıcı, A. (2020). Health belief regarding leisure time physical activity and nutritional attitude: are they related in athletic and sedentary university students. *Progress in Nutrition*, 22(1), 156-160.

World Health Organization [Internet]. Fact sheet physical activity. Physical activity. Fact sheet. Geneva: The Organization; 2017 [cited 2022 2 feb]. Available from: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/288041/WHO-Fact-Sheet-PA-2015.pdf.

World Health Organization [Internet]. The determinants of health. Geneva: The Organization; 2011 [cited 2022 feb]. available from: <https://www.healthypeople.gov/2020/about/foundation-health-measures/Determinants-of-Health>.